

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 AE DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Belastingdienst**

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
DGB/2011/6044

Uw brief (kenmerk)
2011Z18790

Bijlagen

Datum 23 november 2011

Betreft Beantwoording kamervragen van het lid Braakhuis (GroenLinks) d.d.
28 september 2011 over artikelen in het FD over belastingontwijking

Geachte voorzitter,

Met deze brief doe ik uw Kamer, mede namens de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de beantwoording toekomen op de vragen die het lid Braakhuis (GroenLinks) heeft gesteld op 28 september 2011 aangaande de artikelen in het FD over belastingontwijking (nummer 2011Z18790).

Deze vragen dienden ter aanvulling op eerdere vragen ter zake van het lid Groot (PvdA), ingezonden 14 september 2011 (nummer 2011Z17678). Deze laatste vragen heb ik beantwoord bij brief van 11 oktober 2011 (IFZ/2011/581).

Vandaag heb ik u tevens de antwoorden gezonden op:

- De vragen die het lid Braakhuis (GroenLinks) op 14 oktober 2011 heeft gesteld over belastingontwijking via de deelnemingsvrijstelling (nummer 2011Z20401); ons kenmerk IFZ/2011/688.
- De vragen die het Lid Braakhuis (GroenLinks) op 18 oktober 2011 heeft gesteld over het bericht 'Nederland belastingparadijs voor veel multinationals' (nummer 2011Z20490); ons kenmerk IFZ/2011/689.

De antwoorden op vragen die de leden Smeets, Dijkers en Groot (PvdA) stelden, aangaande de activiteiten van multinationals in belastingparadijzen, zullen u mede namens mij door de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie worden toegezonden.

**Directoraat-Generaal
Belastingdienst**

Ons kenmerk
DGB/2011/6044

Hoogachtend,

De staatssecretaris van Financiën
mr. drs. F.H.H. Weekers

2011Z18790

**Directoraat-Generaal
Belastingdienst**

Vragen van het lid Braakhuis (GroenLinks) aan de staatssecretaris van Financiën over artikelen in het FD over belastingontwijking (ingezonden 28 september 2011)

Ons kenmerk
DGB/2011/6044

1

Heeft u kennisgenomen van de artikelen 'Coöperatie als fiscale vluchtroute', 'Fiscale coöperatie schaadt imago', 'Nederland fiscaal zeer in trek' en 'Nederland in trek bij multinationals' uit het FD van 12 september jl. en van het artikel 'Accountant roert zich te weinig in debat' uit het FD van 13 september jl.?

Ja

2 en 3

Kunt u aangeven waarom voor coöperaties een vrijstelling van de dividendbelasting geldt?

Klopt het dat volgens de belastingdienst wel dividendbelasting kan worden geheven indien een coöperatie deel blijkt uit te maken van een beleggingsstructuur en de belastingdienst gaat ervan uit 'dat dat een klein aantal is'? Kunt u aangeven bij hoeveel van de genoemde 5062 coöperaties sprake is van een beleggingsstructuur? Kunt u verder aangeven in hoeveel van die gevallen dividendbelasting wordt geheven?

De coöperatie is in beginsel niet inhoudingsplichtig op grond van de Wet op de dividendbelasting 1965. Winstuitkeringen door coöperaties kunnen wel in de heffing van de Nederlandse vennootschapsbelasting worden betrokken, ingeval sprake is van een aanmerkelijk belang in een coöperatie dat niet tot het ondernemingsvermogen behoort.

In het Belastingplan 2012 is voorgesteld om coöperaties in bepaalde situaties uitdrukkelijk inhoudingsplichtig te maken voor de dividendbelasting. Het gaat hier om een anti-misbruikmaatregel tegen gevallen waarin om fiscale redenen coöperaties zonder reële betekenis in een structuur worden tussen geschoven om belasting te ontgaan.

In de bovengenoemde artikelen wordt aangegeven, dat de Kamers van Koophandel in 2010 5.062 coöperaties telden. Bij de Kamer van Koophandel worden alle coöperaties ingeschreven. Het is mij echter niet bekend hoeveel coöperaties deel uitmaakten van een internationale structuur. De Belastingdienst registreert dit niet afzonderlijk. Er is bij deze coöperaties geen dividendbelasting geheven, omdat deze coöperaties niet binnen de reikwijdte van de dividendbelasting vallen. Zoals hiervoor is aangegeven zal in het geval er sprake is van een aanmerkelijk belang in een coöperatie dat niet tot het ondernemingsvermogen behoort, wel belastingplicht voor de vennootschapsbelasting aanwezig zijn.

4 en 5

Acht u de gesignaleerde trend wenselijk dat op de adressen van trustkantoren coöperaties met uitgesloten aansprakelijkheid worden ingeschreven? Zo niet, welke stappen bent u voornemens te nemen om deze groeiende praktijk te stoppen?

Acht u het wenselijk dat leden van een coöperatie gevestigd zijn op fiscaal mild terrein of in belastingparadijzen als de Kaaiman- of Kanaaleilanden, Bermuda of Delaware?

**Directoraat-Generaal
Belastingdienst**

**Ons kenmerk
DGB/2011/6044**

Leden van een coöperatie zijn vrij in de keuze van hun vestigingsplaats. Wel moeten de coöperatie en de leden voldoen aan hun fiscale verplichtingen en mogen de activiteiten niet in strijd zijn met wet- en regelgeving. Om toezicht op de naleving van de regels te bevorderen heeft Nederland met een groot aantal landen verdragen gesloten over de uitwisseling van inlichtingen.

6

Hoe beoordeelt u het feit dat Nike door middel van een coöperatieconstructie in Nederland geen dividendbelasting betaalt?

Zoals bekend kan ik over individuele belastingplichtigen geen uitspraken doen. In meer algemene zin merk ik op dat bedrijven vrij zijn in hun keuze voor de (internationale) juridische bedrijfsstructuur. Overigens, merk ik ook in meer algemene zin op, dat op basis van de EU-moeder/dochterraichtlijn en de afgesloten belastingverdragen in de gevallen waarin gebruik wordt gemaakt van een BV veelal ook geen dividendbelasting wordt geheven.

7 en 8

Hoe beoordeelt u de signalering van oud-hoofd van de afdeling rulings van de belastingdienst, Wiecher Munting, dat sinds de periode 2005/2006 door de belastingdienst toestemming gegeven wordt om rulings af te geven voor coöperaties, omdat dat een positieve stimulans gaf aan de vestiging van buitenlandse kantoren?

Wat is uw mening over de constatering dat 80 van de 100 grootste bedrijven ter wereld in Nederland gevestigd zijn met financieringsfirma's?

Zoals bij meerdere (fiscale) wetsvoorstellen is aangegeven, acht het kabinet het van belang dat er in Nederland een aantrekkelijk vestigingsklimaat heerst, ook voor (regionale) hoofdkantoren. De behandeling van dividenden, zowel de inkomende (deelnemingsvrijstelling), als de uitgaande (dividendbelasting), is daarbij een belangrijke factor. Ook het geven van zekerheid vooraf over de fiscale behandeling van de dividenden is van groot belang. Aangezien dividenduitkeringen door een coöperatie in beginsel niet onder de heffing van de dividendbelasting vallen is de Belastingdienst daarvoor zekerheid vooraf gaan geven. Er is geen bijzondere fiscale faciliteit voor financieringsmaatschappijen, maar wel kan het grote aantal belastingverdragen dat Nederland heeft gesloten het aantrekkelijk maken financiële dienstverleningslichamen in Nederland te vestigen.

9

Kunt u aangeven wat de substance-eisen zijn voor bijzondere financiële instellingen (BFI's)? Kunt u ook aangeven of de substance-eisen afdoende zijn om doorsluizing te voorkomen zonder dat sprake is van reële economische activiteiten? Indien dat niet het geval is, bent u bereid aanvullende eisen te stellen?

De Nederlandse Bank (hierna: DNB) definieert het begrip "bijzondere financiële instelling" (hierna: BFI's) en bepaalt welke instellingen het betreft. Uit de gegevens van DNB blijkt dat de BFI's voor het grootste deel houdstermaatschappijen en financieringsmaatschappijen zijn die deel uitmaken van multinationale concerns¹.

Er is echter geen fiscale definitie van het begrip BFI. Onder die financieringsmaatschappijen kunnen ook zogenoemde dienstverleningslichamen vallen.

Dienstverleningslichamen zijn lichamen met financiële dienstverleningsactiviteiten binnen concernverband. Voor dienstverleningslichamen gelden ter verkrijging van zekerheid vooraf fiscale substance-eisen². De substance-eisen zien op zaken waaruit blijkt dat het lichaam in Nederland gevestigd is en de administratie in Nederland wordt gevoerd, alsmede dat tenminste de helft van het bestuur in Nederland woont. Daarnaast worden meer materiële eisen gesteld, zoals de professionele kennis van de bestuursleden en het personeel en een passende kapitalisatie middels eigen vermogen. Zowel het eigen vermogen van het lichaam als het kennisniveau dienen aan te sluiten bij de functies en risico's van de desbetreffende instelling.

Zoals ik in mijn brief van 3 november 2011³ schreef, worden deze substance-eisen impliciet geëvalueerd aan de hand van reacties van verdragspartners en van ontwikkelingen rond (aanpassingen van) het commentaar bij het OESO Modelverdragen, waarop de meeste verdragen geënt zijn. Geen van beide wijzen erop dat Nederland met deze eisen tekort schiet in zijn verplichtingen tegenover zijn verdragspartners. Naar aanleiding van de bij de behandeling van het Belastingplan aangenomen motie nummer 62 (33003) zal ik op de achtergrond, de invulling, de naleving en de gevolgen van de substance eisen terugkomen.

10 ontbreekt.

11 en 12

Klopt de bewering van het oud-hoofd van de afdeling rulings van de belastingdienst, Wiecher Munting, dat het bedrag van €1 miljard aan belastinginkomsten als gevolg van deze doorsluispraktijken achterhaald is en dat het gaat hooguit om enkele honderden miljoenen? Hoe beoordeelt u deze uitspraak? Kunt u aangeven hoe het komt dat deze belastinginkomsten in Nederland dalen, terwijl de geldstroom door Nederland groter is geworden (van €4400 miljard in 2003 tot €10.005 miljard in 2010)?

Kunt u de gegevens uit 2007 (€1 miljard belastingopbrengsten en €500 miljoen aan 'toegevoegde waarde' voor de economie') actualiseren en per jaar sinds 2007 aangeven hoeveel belasting over deze geldstroom wordt afgedragen en op welke gronden?

Zoals uit mijn antwoorden op de kamervragen van de heer Groot (PvdA) van 11 oktober 2011 blijkt, is het bedrag van € 1,5 miljard een inschatting van DNB en CBS van de toegevoegde waarde voor Nederland. DNB is op dit moment bezig met het opzetten van een waarneming van de toegevoegde waarde van BFI's - inclusief belastingen - op basis van directe rapportages van de jaren 2009 en 2010. DNB

¹ Zie voor een meer uitgebreide toelichting hierop mijn antwoorden op uw Kamervragen van 21 april 2011 in mijn brief van 30 mei 2011, met kenmerk IFZ/2011/382M.

² Besluiten van 11 augustus 2004, nr. IFZ2004/126M en 127M; deze besluiten geven o.a. aan onder welke voorwaarden er zekerheid vooraf verstrekt kan worden aan dienstverleningslichamen door het APA/ATR team van de Belastingdienst/Rijnmond.

³ Nr AFP/2011/808; TK 2011-2012, 33 003, nr 17

verwacht de cijfers van deze nieuwe waarneming in de loop van 2012 te kunnen publiceren.

Overigens merk ik op, net als in mijn brief van 3 november 2011, dat de toegevoegde waarde van deze sector niet te eng beoordeeld moet worden. Het is ook van belang te beseffen dat veel buitenlandse bedrijven die nu van grote betekenis zijn voor de Nederlandse economie, met een veel kleinere aanwezigheid, bijvoorbeeld met slechts een financieringsmaatschappij, begonnen zijn.

**Directoraat-Generaal
Belastingdienst**

Ons kenmerk
DGB/2011/6044

13

Hoe beoordeelt u het feit dat 36% van de hoogleraren op de (sub)afdelingen accountancy van de universiteiten partner is bij een van de grote 4 accountancykantoren (Deloitte, Ernst&Young, PwC en KPMG)?

Zoals door de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap reeds eerder is aangegeven in antwoord 3 op Kamervragen⁴ van de kamerleden Jadnanansing en Plasterk (beiden PvdA) over dit onderwerp is het voor een goede wisselwerking tussen theorie en praktijk van belang dat hoogleraren hun functie aan een universiteit kunnen combineren met een functie in een bedrijf of in een maatschappelijke organisatie. Dat geldt niet alleen voor de accountancy, maar bijvoorbeeld ook voor de rechtspraak.

14

Acht u de beroepscode (accountants doen geen uitspraken over elkaar, zonder elkaar te hebben gehoord) en het feit dat een accountant niet vrij kan spreken over zijn eigen klanten, in lijn met de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening van de VSNU, die stelt dat een hoogleraar behalve zorgvuldig, betrouwbaar en controleerbaar ook onpartijdig en onafhankelijk moet zijn?

Ja. Het toepassen van hoor en wederhoor is een belangrijk grondbeginsel. Ik zie dus niet in waarom dit bij accountants een probleem zou opleveren. Daarnaast geeft de VSNU in de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening onder artikel IV Onpartijdigheid & artikel V Onafhankelijkheid aan hoe hoogleraren met een nevenfunctie moeten handelen om hun onpartijdige en onafhankelijke positie als hoogleraar te waarborgen. Ik verwijs in dit verband ook naar het antwoord 2 van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op Kamervragen⁵ van de hiervoor genoemde kamerleden.

15

Bent u bereid te onderzoeken of een einde aan deze praktijk gemaakt kan worden, bijvoorbeeld door te kijken naar de Verenigde Staten en Duitsland, waar deze dubbelfuncties niet bestaan?

In antwoord 7 op kamervragen⁶ van genoemde leden heeft de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap reeds eerder geantwoord geen aanleiding te zien om een onderzoek in te stellen. Het is de verantwoordelijkheid van universiteiten die hoogleraren benoemen om erop toe te zien dat er van ongeoorloofde belangenverstrengeling geen sprake is.

⁴ kamervragen 2011Z17760 d.d. 15 september 2011

⁵ kamervragen 2011Z17760 d.d. 15 september 2011

⁶ kamervragen 2011Z17760 d.d. 15 september 2011

16

Kunt u deze vragen beantwoorden voor het notaoverleg over de fiscale agenda dat is gepland op 10 oktober 2011?

Ons kenmerk
DGB/2011/6044

Nu het notaoverleg over de fiscale agenda is uitgesteld, vertrouw ik erop dat de latere beantwoording uw kamer niet voor onoverkomelijke problemen heeft gesteld.